

JOHDANTO

Yhteisopetus on kahden tai useamman opettajan/ammattilaisen yhdessä toteuttamaa opetusta, jossa osapuolet osallistuvat tasapuolisesti opetuksen suunnitteluun, toteutukseen, arviointiin, neuvotteluun ja työnjakoon. (Cook & Friend 1995; Lakkala 2008, 186; Eskelä- Haapanen 2013, 164.)

Ajankohtainen ilmiö tämän hetken koulumaailman yhteisöllisyyden korostamisessa ja tulevan Peruskoulun opetussuunnitelman perusteet 2016- opetussuunnitelman voimaan astumisessa: Uusi, tuleva opetussuunnitelma korostaa vahvasti yhteisöllisyyttä, toiminnallisuutta ja yhdessä tekemistä jokaisella tasolla oppilaista koko työyhteisöön. (ks. Pops 2016).

Tarkastelukohteena yhteisopetuksen määritelmä, yhteistyön tekeminen tiiminä, ammatillinen kasvu ja kehitys sekä toimintakulttuurin käsite.

Tutkielman tarkoituksena on selvittää, millainen yhteisopettajuudessa muodostuva yhteisopettajien välinen toimiva toimintakulttuuri on, tarkastelunäkökulmana POPS 2016. **Lisäksi** tarkastelen yhteisopettajuudessa tapahtuvaa opetuksen suunnittelua, organisointia, toteutusta ja arviointia sekä yhteisön osaamista ja kehittämistä.

Toimiva yhteisopettajuuden toimintakulttuuri yhteisopettajien kokemana

ITÄ-SUOMEN YLIOPISTO
FILOSOFINEN TIEDEKUNTA
SOVELTAVAN KASVATUSTIETEEN JA
OPETTAJANKOULUTUKSEN OSASTO, SAVONLINNA
LUOKANOPETTAJIEN KOULUTUS
2015

MENETELMÄT

- Laadullinen fenomenologinen teemahaastattelututkimus
- Yhteisopettajuus osana tavallista yleisopetuksen luokkaa, jossa kaksi ryhmää yhdistetty fyysisesti samaan tilaan päivittäin, ei siis väliaikainen ratkaisu (vrt. samanaikaisopetus)
- 8 luokanopettajaa, joilla on kokemusta yhteisopettajuudesta
- Työkokemus yhteisopettajuudesta vaihtelee 0,5-3,5 vuoden välillä
- Haastattelut toteutettiin tammi-helmikuu 2015: kuusi haastattelua kouluilla, kaksi puhelimitse.
- Haastatteluaineiston litterointi, yht. 54 sivua.
- Aineiston analyysi sisällönanalyysi- menetelmällä: Aineiston pelkistäminen, ryhmittely ja teoreettisten käsitteiden luominen

JOHTOPÄÄTÖKSET

” Yhteensulautuen,

omine

toimintatapoineen,

temperamentteineen ja

persoonineen,

molemmille löytyy

paikka ja aika, suunta

on sama.”

Yhteisopetuksessa on kyse työn jakamisesta, tiivistä yhteistyön tekemisestä ja avoimesta ja toimivasta vuorovaikutuksesta toisen ammattilaisen kanssa. Toimiva yhteisopettajuuden toimintakulttuuri vaatii koululta tietynlaisia resursseja, jotka rehtori ja koulu fyysisenä rakennuksena määrittävät. Opettajilta toimiva yhteisopettajuus vaatii hyviä yhteistyö – ja vuorovaikutustaitoja, halua toimia, jakaa omaa osaamistaan ja kokemuksiaan työparille ja opettaa yhdessä. Toimiva yhteisopetuksen toimintakulttuuri edistää oppilaiden oppimista sekä vaalii kodin ja koulun välistä yhteistyötä.

Haastatteluaineiston perusteella yhdessä tekeminen on vetänyt opettajat mukaansa ja he ovat kokeneet työhyvinvoinnin lisääntyneen työn ja arjen jakamisen myötä. Työhyvinvointi nousi tutkielmassa merkittävästi esille ja se on myös ajankohtainen ilmiö opetustyössä, kun puhutaan opettajan työhyvinvoinnista ja työssäjaksamisesta. Sama ilmiö on noussut esille myös kansainvälisissä tutkimuksissa yhteisopettajia tutkittaessa. (ks. Rytivaara 2012; Takala ja Uusitalo-Malmivaara 2012)

Toimiva yhteisopettajuuden toimintakulttuuri paitsi edistää ja tukee oppilaan oppimista, tukee myös opettajaa, joka tekee tiivistä yhteistyötä toisen opettajan kanssa, edistää työssäjaksamista sekä ammatillista kehittymistä.

Keskeiset tulokset toimivan yhteisopettajuuden toimintakulttuurin näkökulmasta

Koulun resurssit:

- Hallinnon ja koulun johdon lupa ja tuki
- Luokkatilat: koko ja sijainti
- Ajan riittäminen yhteistyölle haaste

Opettajien yhteistyö

- Vapaaehtoisuus, sitoutuminen, halu tehdä yhteistyötä
- Tiedon ja taidon jakaminen
- Toimiva ja avoin vuorovaikutus
- Joustaminen, tuki
- Kahden ammattilaisen yhteinen näkemys ja osaaminen yhteiseksi professioksi
- Oman opettajuuden kehittäminen mahdollistuu

Vanhemmat ja oppilaat

- Oppilaan tukeminen mallin keskiössä, resurssit tukemiseen
- Työparin tuki vanhempien kanssa tehdyssä yhteistyössä

JATKOTUTKIMUSAIHEITA:

- *Koulun johdon mielipide ja suhtautuminen yhteisopetus-malliin*
- *Tiedon ja taidon jakaminen työyhteisössä, yhteisöllisyys työyhteisössä – millaista?*

Lähteet

Cook & Friend 1995. Co-teaching: Guidelines for creating effective practices. Focus on Exceptional Children, 28(3), 1-16.
Eskelä- Haapanen 2013. Oppimisen tukeminen samanaikaisopetuksen avulla. **Lakkala, S. 2008.** Inklusiivinen opettajuus: Toimintatutkimus opettajankoulutuksessa. Väitöskirja, Lapin yliopisto. **POPS2016.** Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2016, luonnos, Opetushallitus.
Rytivaara, A. 2012. Towards Inclusion. Teacher Learning in Co-Teaching. Jyväskylä Studies in Education, Psychology and Social Research 453 **Takala, M. ja Uusitalo-Malmivaara, L. 2012.** A one-year study of the development of co-teaching in four Finnish schools. European Journal of Special Needs Education, 27(3), 373-390.

ARMI MÄKI (amaki2student.uef.fi)